Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4"
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

POLITICKÍ VÄZNI
ZVÄZ PROTIKOMUNISTICKÉHO ODBOJA
ZALOŽENÝ 1990

Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 30
jún 2020
cena 1 euro
6

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Potrebujeme vedieť pravdu, akokoľvek krutú

NÁŠ ROZHOVOR

V aktuálnom vydaní Svedectva uverejňujeme rozhovor Františka Bednára s Ondrejom Bartkom. František Bednár je predsedom Svetového združenia bývalých politických väzňov, v roku 1984 zatknutý a odsúdený na 14 rokov väzenia za protištátnu trestnú činnosť. Ústav pamäti národa o ňom uvádza: „Sovietska intervencia v Afganistane, vyhlásenie výnimočného stavu v Poľsku, nástup prezidenta Reagana v USA a pravidelné sledovanie vysielania Rádia Slobodná Európa definitívne ovplyvnili jeho rozhodnutie postaviť sa aktívne na odpor proti komunistickému režimu. Pre tento zámer získal niekoľko ľudí a založil ozbrojenú skupinu rozhodnutú aktívne vystupovať proti režimu. V roku 1983 vycestoval do bývalej Juhoslávie s cieľom nadviazať kontakt so Západom... chybou jedného zo spoločníkov bol zatknutý..."

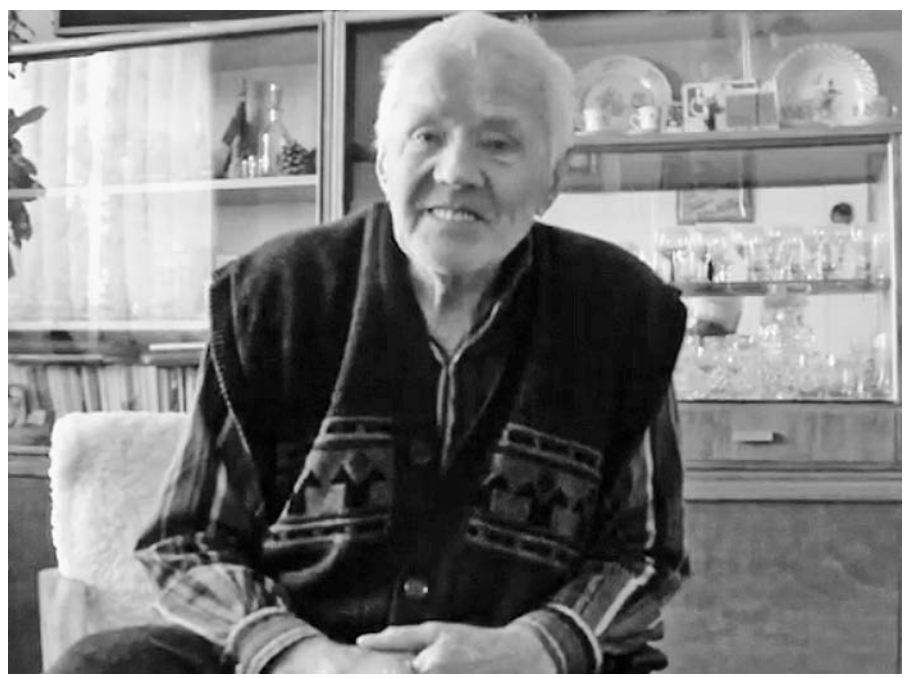

Ondrej Bartko Foto: Video z videa Františka Bednára

Ondrej Bartko zasa odmietol podpísať vstup do JRD a prežil niekoľko rokov vo vojenských táboroch nútených prác. Narodil sa v Kežmarku roku 1928. Rozhovor vznikol na podnet výzvy KPVS, ktorá požiadala spoluväzňov Antona Srholca z Jáchymova a iných väzníc o spomienky. Pán František Bednár ho poskytol aj našej organizácii a súhlasil s jeho uverejnením. Pre veľký rozsah je rozhovor redakčne krátený. Celý nájdete na našej webovej stránke.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Litecký Šveda
Ako vyzerá diskusia v súčasnosti 2
Eva Zelenayová
Nenávisť je cesta do pekla 3
Ján Litecký Šveda
Znova prekáža protikomunistický odboj 3
Ohlasy na článok v aktuality.sk 4-5-6
Ján Košiar
Storočnica Jána Pavla II. Veľkého 7
Ivan Mrva
Epidémie na Slovensku – cholera 8
Marián Tkáč
Sto rokov je sto rokov 9
Ivan Mrva
Od masakry v Přerove uplynulo 75 rokov 12

ročník 30 ● jún 2020
06
9 771338 404006

Ako vyzerá diskusia v súčasnosti

Vážení členovia PV ZPKO, vážení čitatelia a sympatizanti, bratia a sestry. Neuplynulo až tak veľa času a opäť sa musíme brániť nepodloženým útokom, klamstvám a hlavne – nenávisti, ktorá sa na nás hrnie z tzv. mainstreamových médií. Nenávisti mladých pokračovateľov tých najhorších boľševických spôsobov, o ktorých sme si naivne mysleli, že ich už máme po 17. novembri 1989 za sebou. Ale náš názov stále dráždi, rovnako ako náš postoj. Opäť tu máme nových inkvizítorov, nových Urválkov, aj nových udavačov. Samozrejme, aj jedinú „objektívnu" pravdu. A ako ináč – žiadnu diskusiu. Ľavičiari dobre vedia, že ich nezmyselné konštrukcie – od komunizmu ich otcov, ktorý mal zničiť celý svet, až po súčasný multikulturalizmus ich detí, ktorý má zatiaľ zničiť iba Európu – sa vždy po dotyku so skutočnosťou zmenia na zapáchajúce ruiny. Ich jedinou taktikou môže byť teda iba vyhýbanie sa diskusii, argumentom, čiže nenávistný pokrik a umlčiavanie oponentov. Pre názorný príklad najlepšie poslúži, keď tu uvediem odpovede, ktoré som poslal na otázky zaslané redaktorkou aktualít.sk ešte v januári 2020. Môžu sa zísť aj vám pri nejakej diskusii. To minimum, čo z nich vybrala, ako ich zmanipulovala, to ste sa mohli dočítať v internetovom denníku aktuality.sk 9. mája 2020. Tu sú v plnom znení:

Som veľmi rád, že hneď na úvod môžem verejnosti vysvetliť jeden pretrvávajúci omyl ohľadom „rozdelenia" na dva subjekty. Naša organizácia vznikla hneď po novembrových udalostiach a bola zaregistrovaná už 25. januára 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska (KPVS), čo potvrdil aj I. snem 3. marca 1990. Na V. sneme 23. júna 1999 väčšina delegátov demokraticky odhlasovala zmenu názvu na Zväz protikomunistického odboja (ZPKO). Aj preto, lebo v samostatnom Slovensku už konfederácia v názve nedávala zmysel. Toto zneužila časť nespokojencov na zasiatie rozkolu – môžeme sa iba domnievať, či to bolo kvôli neukojeným ambíciám niektorých členov, ktorých na sneme nezvolili do vedúcich funkcií, či kvôli zmene názvu, ktorá nevoňala hlavne prokomunistickým členom (veď jeden z najväčších iniciátorov založenia novej organizácie bol agent ŠtB s krycím menom „Skala") alebo to bolo huckanie zo strany KDH, ktorá sa chcela zmocniť našej organizácie na využívanie pre svoju stranícku politiku. Podotýkam, že prvé schôdzky nespokojencov boli na Žabotovej ulici, v sídle KDH. Títo nespokojní napokon z našej organizácie vystúpili – bolo ich zhruba 15 percent – založili novú organizáciu a niekedy v októbri 1999 si ju dali aj zaregistrovať na MV SR. A čuduj sa svete – pod našim pôvodným názvom. Hoci na sneme niektorí jasnozrivejší členovia navrhovali, aby sme si našu pôvodnú značku dali na ministerstve poistiť proti zneužitiu. No neprešlo to, pretože za to bolo treba zaplatiť dosť vysokú sumu, no a potom, takúto podlosť predsa len vedenie neočakávalo. Napokon, aj ich časopis má skvelý názov: keďže my sme vydávali a vydávame (už od roku 1991) „Svedectvo", oni nazvali svoj nový časopis „Naše svedectvo". Ako z veľkej knihy eštebáckych dezinformačných techník. A dať ich za to na súd, to by bolo iba znevažovanie politických väzňov a hanba pred verejnosťou a tak od toho upustili. Takže my sme sa nijako „nerozdelili", iba časť členov z našej organizácie, fungujúcej nepretržite od roku 1990 dodnes, odišla. A ak niekto z tej novej KPVS povie, že boli založení v roku 1990, tak jednoducho klame. A ešte spätný pohľad: ak niekto chcel znížiť váhu a kredit politických väzňov v spoločnosti, touto „operáciou" sa mu to skvele podarilo.

Čo sa politiky týka: keďže naši členovia trpeli kvôli vláde jednej strany, dávame si od začiatku pozor, aby sme neskĺzli k politike, ktorá by bola stranícka. Naše vedenie a naša organizácia si váži výdobytky demokracie, za presadenie ktorej sa naši členovia mimoriadne zaslúžili a rovnako rešpektuje každú demokraticky zvolenú vládu, je jedno, či premiérom bol Mečiar, Dzurinda, Radičová alebo Fico, naše vzťahy boli ku všetkým korektné. Navyše peniaze na činnosť dostávame od aktuálnej vlády. To ale neznamená, že sme amorfní. Ak treba, tak sa vždy ozveme na ochranu základných hodnôt, pre ktoré hlavne sedeli naši členovia: viera, slovenské vlastenectvo a antikomunizmus. Ale vždy v nadstraníckej, hodnotovej rovine. Veď samotní naši členovia ako slobodní občania sú voličmi najrôznejších strán, nijakú uniformitu u nás nepoznáme.

K Vašej otázke na dotácie (735 tisíc EUR za 9 rokov) zo štátneho rozpočtu - takto položenú otázku považujeme za manipulatívnu. Aby sa prebudila v ľuďoch závisť? Takže Vám odpoviem ináč: myslíte si, že 81tisíc eur na činnosť na rok 2019 pre organizáciu, ktorá má viac ako tisíc členov a udržiava pobočky po celom Slovensku, ktorá vydala za ten rok dve knihy (spomienky operného speváka J. Hurného „Keď nám nebolo do spevu" a zborník „Politickí väzni v 20. storočí" z odbornej konferencie, ktorú sme usporiadali v predošlom roku), vydáva pravidelný mesačník, osadila dve pamätné tabule prenasledovaným komunizmom, organizovala celoštátny snem, množstvo pietnych spomienok a tak umožňuje spolkové vyžitie týchto ľudí zabudnutých verejnosťou, je veľa? Hneď Vám odpoviem, že je to dokonca málo, napríklad naši „zamestnanci" môžu dostávať iba skutočne symbolické odmeny a nebyť našich prispievateľov, ktorí nám často venujú aj zo svojho mála, na niektoré činnosti by sa ani nedostalo. Nejdem tu vyrátavať, na čo všetko by sme ešte potrebovali peniaze, keďže ani jeden rok sme nedostali požadovanú výšku dotácie. Na ilustráciu už iba uvediem, že keď sme dostali pozvánku na slávnostnú recepciu „Triumf slobody" 8. novembra do Washingtonu pri príležitosti 30. výročia pádu Berlínskeho múru s odovzdávaním Truman-Reaganovej medaily disidentovi a bývalému nemeckému prezidentovi Joachimovi Gauckovi, tak sme sa tejto akcie nemohli zúčastniť kvôli nedostatku finančných prostriedkov.

Na záver, už po niekoľkýkrát, zacitujem amerického nonšalantného a múdreho spisovateľa Kurta Vonneguta: „Chopili sa vlády nad komunikáciami a nad školami, takže to vyjde narovnako, ako keby sme boli Poľsko za čias okupácie."

Ján Litecký Šveda

(Naše stanovisko a žiadosť o odpoveď si prečítate na ďalšej strane.)

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja ● **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska (KPVS) ● **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová ● **Redakčná rada:** Ján Košiar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová ● **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 ● **Telefón:** 02-5263 8156 ● **e-mail:** uzpko@mail.t-com.sk ● **webová stránka:** www.pv-zpko.sk ● **IČO:** 00679879 ● Cena jedného výtlačku: **1 EURO** ● Predplatné **10 EUR**/kalendárny rok ● Predplatné pre zahraničných abonentov: **50 USD** vrátane poštovného. ● **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 ● **EV:** 3851/09 ● **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. ● Nevyžiadané rukopisy nevraciame ● **ISSN:** 1338-404X ● **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum" a „Spomienky" vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

Znova prekáža protikomunisticý odboj

Internetový denník aktuality.sk uverejnil 9. mája 2020 článok ***Píšu pre konšpiračný web a hája vojnový slovenský štát. Ako sa k ich financovaniu postaví nová vláda?*** Hrubo ním zaútočil na občianske združenie Politickí väzni Zväz protikomunistického odboja. Predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda požiadal šéfredaktora Petra Bárdyho o uverejnenie odpovede. List so žiadosťou o odpoveď prinášame v plnom znení. Uverejňujeme aj reakcie členov našej organizácie zaslané mailom, mnoho ďalších sa ozvalo telefonicky.

Žiadosť o odpoveď

Vážený pán šéfredaktor Peter Bárdy,

v zmysle tlačového zákona č.167/2008 Vás žiadame o uverejnenie odpovede podľa paragrafu 8 na Váš článok z 9.5.2020 už aj z toho dôvodu, že našu odpoveď na Vaše otázky, ktorú sme zaslali ešte 28.1.2020 Vaša redaktorka v politicky najcitlivejších bodoch jednoducho ignorovala.

Nová totalita na obzore

V internetovom denníku aktuality.sk, bol 9. mája 2020 uverejnený článok „Píšu pre konšpiračný web a hája vojnový slovenský štát. Ako sa k ich financovaniu postaví nová vláda?" Vzhľadom na to, že ešte v januári sme poslali odpovede na otázky, ktoré redaktorka vo veľkej väčšine ignorovala, môžeme povedať, že tu ide o cielenú diskreditáciu a poškodzovanie dobrého mena našej organizácie. Organizácie, ktorá združuje ľudí ktorí si najviac vytrpeli od zločineckého komunistického režimu. Článok bol uverejnený v roku 2020, no naši členovia, od ktorých sme dostali spŕšku reakcií, mali nepríjemný dojem, že sú späť spôsoby a hlavne kádrovanie Pravdy a Rudého práva z 50. rokov. Teda novín, ktoré pripravovali pôdu pre krvavé procesy s antikomunistami.

No ale, keď chýbajú argumenty, potom nemôže chýbať staré známe kádrovanie do tretieho kolena. Voľakedy sa neodpúšťal buržoázny či kulacký pôvod, teraz sú to iné hriechy.

Pokračovanie na 4. strane

Nenávisť je cesta do pekla

Dá sa zákonom postihovať nenávisť? Od roku 2016, keď parlament schválil novelu trestných kódexov o extrémizme, je už spáchaný čin s niektorým z týchto motívov: „úmysel podnecovať k násiliu alebo nenávisti...národnostnej, rasovej, etnickej, náboženskej a pre sexuálnu orientáciu..." považovaný za trestný čin extrémizmu. Bez akéhokoľvek úmyslu spochybňovať platné zákony, je situácia na Slovensku taká, že dokonca daňový podvodník sa môže stať najvyšším predstaviteľom štátu. Čo už je proti tomu nenávisť? A predsa...

V ostatnom čase zaznamenávame tvrdý útok na Cirkev. Z čoho pramení? Z nenávisti k Bohu. A tú definuje Katechizmus ako jeden z najväčších hriechov. V slovenskej právnej úprave nenávisť dostala podobu trestného činu extrémizmu. Najznámejším odporcom Cirkvi na Slovensku v súčasnosti je novinár Michal Havran. Advokát Ján Čarnogurský ml. podal na neho trestné oznámenie, ktorým sa má zaoberať NAKA. Nie je jediným, kto sa postavil voči Cirkvi. Sú medzi nimi aj kňazi, dokonca z vysokej cirkevnej hierarchie. Z už nežijúcich napríklad Anton Srholec, ktorý o Cirkvi vyhlásil, že je to posledná bašta totality. A o svojej organizácii KPVS povedal: my sme Cirkev. Podobne sa o Cirkvi vyjadruje bývalý arcibiskup Róbert Bezák.

SLOVO SVEDECTVA

Internetový denník postoj.sk, mimochodom založený chlapcami z denníkov Sme a N, sa zdanlivo pustil do obhajoby Havrana a kritiky Žitňanskej novely. Ibaže stačila jedna veta, aby si čitateľ uvedomil, že autorovi ani tak nejde o Havrana, ale o Lipšica. Lebo v závere svojho článku sa zamýšľa nad tým, kde sú hranice slobody slová v slobodnej spoločnosti a ako „krištáľovo čistý", považuje práve Lipšicov princíp: „Daniel Lipšic, momentálny favorit na generálneho prokurátora, je dlhodobým zástancom tradičnej americkej koncepcie, podľa ktorej je hranicou medzi povoleným a nepovoleným prejavom práve podnecovanie k násilnému konaniu." Chlapci z týchto liberálnych novín, hoci sa tvária ako konzervatívci, ustavične dokazujú svoju schopnosť manipulovať verejnú mienku v prospech určitého cieľa.

V týchto dňoch je tiež zaujímavý zápas o vedenie strany Smer-SD. K vývoju v Smere sa vyjadril aj jeden z jej zakladateľov Boris Zala. Pre agentúru SITA povedal: „Ale nepochybne na Slovensku existuje dopyt po modernej politike, ktorá by ukázala jasnú alternatívu celej spiatočníckej, konzervatívnej, klerikálnej, protieurópskej politike, do ktorej zabŕdli dnes kompletne všetky politické strany, vrátane Ficovej. S výnimkou, snáď, strany Za ľudí, ale tá je marginálna." Dopyt po modernej politike? A aká je tá moderná politika? Politika ústretová k sexuálnym menšinám, migrantom, multikulturalizmu, federatívnemu usporiadaniu Európy? Čiže Európy bez vlastnej identity? Bez hodnotového základu? Zrejme áno. Ale práve západná Európa spoznáva, že to nie je cesta budúcnosti. Lebo je založená na nenávisti k všetkému tradičnému, predovšetkým na nenávisti k Bohu. A to je cesta do pekla. Mnohí politickí väzni ju okúsili na vlastnej koži.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Liberáli ako komunisti

Anton Malacký
predseda RO PV ZPKO Bratislava

Keď súdili našu skupinu „Mladé Slovensko" prokurátor Vinter povedal: „Tady súdime mladé fašistické lidi, kteří chtejí fašistický slovenský štát." Predseda štátneho súdu Polakovič ma odsúdil ako mladistvého na osem rokov. Bude sa toto opakovať? Treba to týmto komunistickým pohrobkom pripomenúť a ustavične pripomínať. Ako si dovoľujú súdruhovia takto útočiť na organizáciu politických väzňov?! Čo ich k tomu vedie, alebo kto ich k tomu vedie?

Čím dlhšie to čítam, tým viac ma to rozčuľuje. V prvom rade by ste mali napadnúť redaktorku, ktorá odsudzuje, že Rafajov otec bol zavretý pre „rozvracanie republiky"! To znamená, že ona napáda syna politického väzňa, ktorého otec bojoval proti komunizmu!

Tak ona sympatizuje naďalej s komunistami? Tak mi to pripadá. Poslal som to i členom našej pobočky. Ohlásili sa mi, že odsudzujú takéto nehoráznosti a dúfajú, že sa k tomu adekvátne vyjadríme.

Juraj Hurný
operný spevák, emigrant, syn politického väzňa

Je mi smutno z toho, ako boľševické deti kopú do politických väzňov, do tých bezbranných, ktorí najviac trpeli počas komunistického bezprávia. Slovensko je akousi zakliatou krajinou za Dunajom, v ktorej môže kadejaký ignorant osočovať poriadnych ľudí. *„Psy štekajú, ale karavána ide ďalej!"*

Práve vyšlo prvé tohtoročné číslo Pamäti národa (1/2020), v ktorom je aj môj príspevok, ako som ako dieťa chodil na návštevu za otcom do koncentračného tábora do Jáchymova. Ako ho tam eštebáci kopaním zmrzačili do konca života a ako sme boli štyridsať rokov pod stálou kontrolou ŠtB.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka Svedectva

Aktuality.sk vychádzajú len na webe. Ide o médium, v ktorom pracoval Ján Kuciak. Oni si pletú investigatívu s kádrovaním. Keďže útočia na naše hodnotové zameranie, zdá sa, že by sa nezaoberali našou organizáciou, jej financovaním, keby vyznávala ich hodnoty.

Znova prekáža protikomunisticý odboj

Pokračovanie z 3. strany

O. i. aj písanie do tzv. konšpiračných webov, ktoré podľa vyjadrenia súdu konšpiračné nie sú, ale pre politrukov, vynášajúcich rozsudky, je to nezaujímavý detail. Keďže naši členovia sú slobodní ľudia, ktorí dokázali vzdorovať aj komunistickému teroru, predpokladajú, že v súčasnosti majú slobodu slova zaručenú ústavou a nechápu kádrovanie pre politické názory. Ale keď už – prečo autorka článku nenapísala, aké hrôzy, aké hlúposti či aké nepravdy tam popísali kritizovaní autori? Veď je demokracia, nech sa diskutuje. Alebo už opäť začínajú časy jediného správneho názoru? Zaujímavé, že pri takomto podrobnom kádrovaní vedenia organizácie Vám uniklo meno nášho podpredsedu, pána Štefana Nováka, ktorý svoje najlepšie roky strávil v Jáchymovskom pekle, naopak, pribudla šéfredaktorka Svedectva Eva Zelenayová.

No a slovník článku – od vyloženého klamstva o státisícoch eur podpory ročne, cez nenávistný znevažujúci slovník (poskok) až po priamu komunistickú propagandistickú terminológiu o „vojnovom" Slovenskom štáte – to už sú čisté 50. roky. Akurát pri údaji, že otec R. Rafaja bol odsúdený za rozvracanie republiky nie je celkom jasné, či táto neúplná formulácia vyplýva len z nešikovnosti novinárky, alebo je to zase návrat k jazyku prokurátorských vrahov, ktorí ospravedlňovali svoje konanie tým, že veď nepriatelia rozvracali republiku… Pri takom slovníku je zbytočné čokoľvek písať o etickom odkaze politických väzňov a o jeho naliehavej potrebe pre dnešnú spoločnosť, ktorej morálka je narušená dlhoročnou vládou lži. Ale presne takto vždy začínala totalita, s ktorou, verte, máme bohaté skúsenosti.

Aktuálne vediete útok proti slobode slova, hádam ani netreba dodať, že bez akýchkoľvek argumentov, iba za pomoci ideologických hesiel, nálepiek a pomocou komunistického výkladu dejín. Komunistického – teda zločineckého, podľa platných zákonov SR.

Javí sa, že hlavným účelom článku, v súlade s komunisticko-materialistickou paradigmou súčasnosti, je zbaviť našu organizáciu finančnej podpory. A opäť pomocou falošného podsúvania, že veď mrháme peniaze chudákov daňových poplatníkov. K tejto nečestnej hre patrí aj to, že našu odpoveď o našej finančnej situácii Vaša redaktorka jednoducho ignorovala. Tak ako aj iné politicky dôležité informácie. Ale aj zatajenie pravdy je lož. Tu Vás chceme dôrazne upozorniť, že nielen priamo naši členovia sú daňoví poplatníci, ale aj široká obec občanov, ktorá nás podporuje a nedočkavo čaká na každé nové číslo Svedectva, kde sa dočítajú to, čo inde cenzúra nepustí, keďže názorová pluralita médií, zdá sa, už dávnejšie skončila. Aj oni majú právo vyplývajúce z Ústavy SR, aby z ich daní išli peniaze aj na niečo užitočné pre nich. V podstate iba suplujeme štát v povinnosti, ktorú dlhodobo zanedbáva.

Na záver už len smutná reakcia nášho čestného predsedu, ktorého pri výsluchoch bežne kopali na zemi do rebier či do brucha. Po uverejnení článku mi hneď zavolal a jeho prvá veta bola: starí komunisti do nás kopali a ich deti do nás kopú zase.

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

Programové vyhlásenie vlády preferuje liberálnu demokraciu aj napriek tomu, že 75 percent občanov sa hlási ku kresťanstvu. Nečudujme sa teda, že liberálne noviny si trúfajú takto bezočivo útočiť. Nemali by sme byť ticho, lebo s jedlom rastie chuť.

Hela Halková
predsedníčka RO PV ZPKO Banská Bystrica

Zdá sa, že pani Hečková hádže kameňom do každého, kto má iný názor, ako ona. Veď vieme, čoho boli schopní komunisti. Treba sa ohradiť, ale netreba to brať emotívne. Veď psí hlas do neba nejde.

Juraj Vrábel
člen redakčnej rady Svedectva

Prečítal som si článok Ivany Hečkovej, uverejnený v internetovom denníku aktuality. sk. Pravdepodobne redaktorka ma úlohu zaujímať sa o politických väzňov. Z jej vyjadrenia mi vyplýva, že nedostatočne pozná históriu a faktografiu. Potom je ťažko aj kvalifikovane odpovedať na jej otázky. A čudujem sa, aký používa tón. Pokiaľ žijeme v demokratickej spoločnosti a jeden novinár publikuje len to čo sa jemu hodí, bez objektívnej pravdy, pokladám to za politickú objednávku. Ale už tak to v súčasnosti je, čo je kresťanské alebo slovenské to sa nenosí. Ale či sa to niekomu páči alebo nie ,,diamant v hrudi nezhnije". Redaktorka sa ďalej zaujíma o naše financie. Tak len pre objektivitu: Zväz protifašistických bojovníkov dostal na projekt stálej expozície Múzea holokaustu v Seredi od Ministerstva kultúry SR a čiastočne aj od Ministerstva financií SR 7 500 000 EUR a minulého roku na oslavy SNP vláda SR vyčlenila celkové náklady vyše 3 000 000 EUR.

Prosím, ale my nemáme ani na tabule umučených politických väzňov na cintoríne vo Vrakuni a už nehovorím o Múzeu komunistických zločinov a obetí komunizmu.

Jozef Dečo
predseda RP PV ZPKO Bratislava

Treba odpovedať adekvátne. Na celé to pseudokomunistické kádrovanie je v demokratickom režime len jedna odpoveď: Nemýľte si váš názor so skutočnosťou, resp. faktami histórie.

V roku 1996 prijala NR SR zákon o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému. Vo vstupnej hale NR SR to dokumentuje pamätná tabuľa na ktorej je text: **„Účastníci protikomunistického odboja sa zaslúžili o pád komunistického režimu a o znovunastolenie demokracie na Slovensku. Patrí im za to vďaka."** Bolo by dobré, keby si to prečítali aj novinári z denníka aktuality.sk **(zl)**

Jozef Rydlo
člen redakčnej rady, bývalý poslanec NR SR

Pán predseda PV ZPKO, napísané vecne, no príliš slušne…

Peter Svoreň
syn politického väzňa

Dobrý deň pán predseda Ján Litecký Šveda, veľmi dobrá reakcia.

Margita Zimanová
predsedníčka RP PV ZPKO Žiar nad Hronom

píše Petrovi Bárdymu, šéfredaktorovi denníka aktuality.sk

Som Margita Zimanová, rod. Valentová. Dňa 9. 5. 2020 som videla na internete ako píšete o našej organizácii politických väzňov. Že obhajujeme Slovenský štát a že nám štát dáva každoročne financie. V dnešnej dobe si každý môže povedať, ale iba pravdu, lebo žijeme v demokracii a nie v totalite, keď sme museli držať hubu a krok.

Neviem, akoby teraz náš politik zareagoval, keby bol v úlohe Jozefa Tisu. Dr. J. Tiso rozhodol tak, aby Slovensko zostalo celé, inak by sever Slovenska pripadol Poliakom, západ Nemcom a juh Maďarom. Zahraniční historici zistili, že Dr. J. Tiso nebol zločinec! Nám teraz naši politici, ktorí vôbec nepoznajú históriu hovoria, že sme boli fašisti. Fašisti boli predsa iba v Taliansku. Dr. J. Tiso zachránil v Banskej Bystrici partizánov a tiež celý vlak s mladými slovenskými vojakmi, ktorí sa vrátili späť na Slovensko. Svedectvo nám poskytol Štefan Skladan, rodák z Horných Opatoviec a článok bol uverejnený v Kultúre. Keby nebol Slovenský štát, tak teraz nemáme Slovenskú republiku.

Pokračovanie na 6. strane

Liberáli ako komunisti

Pokračovanie z 5. strany

Po novembri 1989 politickí väzni nechali komunistov pracovať tam, kde pôsobili a urobili veľkú chybu. Teraz sa nám takto odvďačujú. Politickí väzni neubližovali nikomu, iba chceli slobodne žiť vo svojej vlasti.

Arpád Tarnóczy

čestný predseda PV ZPKO

Prečítal som si Váš príspevok, pani redaktorka I. Hečková a bolo mi veľmi smutno. Ak poznáte históriu povojnového obdobia Slovenska (Česko-Slovenska), mali by ste vedieť, že systém, ktorý ste v článku obhajovali, spôsobil viac obetí ako druhá svetová vojna.

Pravdepodobne Vás však učili učitelia, ktorí poznajú dejiny písané a opisované z marx-leninského výkladu dejín.

Viete, poznanie väčšiny z nás, politických väzňov, je dané tým, že tú históriu od prvej čs. republiky sme prežili. Nezohli sme sa pred nastupujúcou realitou a platili sme zato svojou slobodou! Bohužiaľ nielen my, ale aj naše rodiny. Dokonca aj tí, čo nás len pozdravili, mali v kádrových posudkoch uvedené: triedny nepriateľ! Asi ste nepočuli o vypočúvacích metódach špecialistov z ŠtB a ich „poradenkov" z NKVD.

Hlavnou vymoženosťou roku 1989 bolo, aby sme mohli slobodne myslieť, aby sme svoj názor mohli slobodne povedať a mali možnosť o ňom diskutovať. Beriete nám naše pravdy, ktoré sme prežili. Aj v našej dobe väčšina ľudí myslela Vašim spôsobom: „Koho chlieb ješ, toho pieseň spievaj." Pokračujete v praktikách komunistami riadenej republiky z minulosti. Skúste spočítať obete tej doby aspoň s takou presnosťou, ako ste spočítali polopravdy a lži o financovaní našej organizácie vo Vašom príspevku. Nakoniec ide, liberálne vzaté, len o peniaze, ktoré sme dostali po roku 1993? Splnili ste si úlohu, ktorá by podľa Vás a „lóže", ktorá si to u Vás objednala, mala nám vziať príspevky za banícku prácu v Jáchymove, Ostrave a na ďalších miestach v táboroch nútených prác a navyše za konfiškáty majetkov po vysťahovaní z domov, ktoré naši predkovia postavili pre svoje rodiny? A po prepustení z väzníc sme dostali aj faktúru „za ostrahu" počas väzby a celoživotný „kádrový posudok", ktorý z nás urobil „druhoradých občanov". V mojom prípade, aj ak ma zamestnali, tak OV KSS nariadil vyplácať mi mzdu max. do triedy R-5. Mohli sme pracovať akokoľvek dobre a veľa, v pracovných prostrediach s následkami a chorobami z povolania.

Som starý človek, ktorý pamätá prvú ČSR, prvú Slovenskú republiku, druhú ČSR i ČSSR. Dožil som sa vďaka Pánu Bohu aj druhej republiky, zvrchovaného Slovenska.

Náš III. protikomunistický odboj bol proti totalite, mučeniu väznených ľudí, mysliacich slobodne a trpiacich v neľudských podmienkach. Režim komunistov bol nakoniec odsúdený, síce nie v Norinbergu, aj keď počtom obetí vo svetovom meradle prekonal fašizmus a nacizmus. Nechcem Vás uraziť a dopredu Vám odpúšťam Kristovými slovami... „lebo nevedia čo činia".

Možno ste si ani neuvedomili, že Váš príspevok bol uverejnený v čase, keď je v parlamente návrh na odobratie „ výsluhových dôchodkov príslušníkom ŠtB" a zvýšenie príplatkov politickým väzňom a ich rodinným príslušníkom. Pýtam sa Vás preto: je táto skutočnosť čisto náhodná???

Cui bono – pre koho pracujete?

S úctou starec, ktorý preto, aby ste žili v demokracii, veľa obetoval.

Bratislavský pamätník obetiam komunizmu na Jakubovom nám. ● Arpád Tarnóczy a Margita Zimanová počas ostatného pietneho aktu pri pamätníku obetiam komunizmu na bratislavskom cintoríne Vrakuňa.

Foto: Eva Zelenayová

Storočnica Jána Pavla II. Veľkého

Celý svet si v roku 2020 pripomína 100 rokov od narodenia Karola Wojtylu (18. mája 1920), ktorý vstúpil do dejín ako prvý slovanský pápež sv. Ján Pavol II.

Slovensko k tomuto výročiu pridáva aj ďalšie dve: 30. výročie prvej návštevy u nás (22. apríla 1990) a 25 rokov od druhej (30. júna – 3. júla 1995). Aktuálna pandémia koronavírusu, žiaľ, zabránila patričnej oslave týchto historických udalostí.

Dňa 22. apríla 1990 nám Ján Pavol II. na vajnorskom letisku okrem iného povedal: „Nech je pochválený Pán za dar viery, ktorú vaši predkovia prijali, keď počúvali Božie slovo ohlasované svätým Cyrilom a Metodom, ktorí vynašli abecedu, zostavili gramatiku, začali prekladať Sväté písmo a liturgické knihy a položili základy vašej kultúry... Kto by chcel vytrhnúť kresťanskú vieru z kultúry a zo života slovenského národa, nemohol by pochopiť jeho dejiny, od tých najstarších až po dnešné."

Významným činom a prejavením jeho priazne bolo aj vymenovanie a vysviacka msgr. Dominika Hrušovského za biskupa pre Slovákov v zahraničí (v roku 1983). Svoj vzťah k Slovensku prejavil napríklad aj tým, že do kardinálskeho zboru povolal aj dvoch Slovákov: Jozefa Tomka (v roku 1985), ktorý bol šestnásť rokov prefektom Kongregácie pre evanjelizáciu národov a Jána Chryzostoma Korca (v roku 1991), ktorého po novembri 1989 ustanovil za nitrianskeho diecézneho biskupa.

V čase medzi jeho druhou návštevou na Slovensku v roku 1995 a treťou v roku 2003, možno ako najvýznamnejší medzník označiť jeho stretnutie so Slovákmi v Bazilike sv. Petra v Ríme 9. novembra 1996. Vtedy okrem iného povedal:

„Slovensko má osobitnú úlohu pri budovaní Európy tretieho tisícročia. Dobre si to uvedomte! Je povolané ponúknuť svoj veľmi významný príspevok k pravému pokroku európskeho kontinentu svojimi tradíciami a kultúrou, svojimi mučeníkmi a vyznávačmi, ako aj živými silami svojich nových generácií. Slovensko je povolané ponúknuť Európe predovšetkým dar viery v Krista a svojej oddanosti Panne Márii. A práve Presvätej Panne opätovne zverujem váš národ a zároveň udeľujem osobitné apoštolské požehnanie vám, tu prítomným, a celému slovenskému národu. Pochválený buď Ježiš Kristus!"

Druhýkrát pápež Ján Pavol II. prišiel už do samostatnej Slovenskej republiky. V roku 1995 bol v Bratislave, Šaštíne, v Košiciach (kde svätorečil košických mučeníkov Štefana Pongráca, Melichara Grodeckého a Mareka Križina) i v Levoči na Mariánskej hore. Neobišiel ani Vysoké Tatry. Tretí raz k nám pápež sv. Ján Pavol II. Veľký, napriek už veľmi slabému zdraviu, prišiel v roku 2003. Navštívil Bratislavu, Trnavu, Banskú Bystricu a Rožňavu. V Bratislave slávil svätú omšu, počas ktorej blahorečil gréckokatolíckeho biskupa Vasiľa Hopku a reholnú sestru z Kongregácie sestier Svätého kríža Zdenku Schellingovú. V Trnave, v Katedrále sv. Jána Krstiteľa sa modlil pod slávnym zázračným obrazom Panny Márie Trnavskej.

Pápež Ján Pavol II. určite patril k najviac obľúbeným ľuďom v dnešnom svete, no bol zároveň aj najviac ohrozeným človekom zo strany medzinárodného terorizmu. Až dvadsaťkrát bol na neho pripravovaný atentát. Po tom najznámejšom, ktorý spáchal Ali Agča v roku 1981, zostal pri živote doslova zázračným spôsobom...

Slovensko je priam posiate sochami sv. pápeža Jána Pavla II. Jedna z nich sa nachádza nad oravskou obcou Klin. Foto V. Kolada

Ján Pavol II. bol presvedčený, že život mu vtedy zachránila Panna Mária Fatimská, pretože v ten deň bol jej sviatok, výročie jej prvého zjavenia v portugalskej Fatime trom malým deťom: Františkovi, Hyacinte a Lucii. Aj preto do Fatimy trikrát putoval: pri príležitosti prvého výročia atentátu 13. mája 1982, 13. mája 1991 a 13. mája 2000, keď sa rozhodol, že zverejní *Tretie fatimské tajomstvo*.

Pápež Wojtyla bol pastier, ktorý sa stal hlasom mlčiacej a trpiacej Cirkvi za železnou oponou. Bol prorokom pokoja a mieru na rumoviskách dejín sveta a neohrozeným bojovníkom, ktorý tvrdo zápasil o kresťanskú identitu Starého kontinentu. Bol mužom, ktorý vždy stál na strane najslabších a zosobňoval lásku, ktorá nepozná strach, ani únavu.

Pápež Ján Pavol II. nám zanechal úžasné duchovné dedičstvo: príklad svätého života, utrpenia i smrti a aj poklad vo svojom učení, ktoré obsahuje 85 tisíc strán textu. Ján Pavol II. prechovával ohromnú úctu ku každému človeku a požadoval, aby mal každý človek garantované základné právo na život od počatia až po prirodzenú smrť a právo na slobodu vyznania. Pre neho bol každý človek dôležitý, preto nikdy o nikom nehovoril zle, ľahkovážne či s pohŕdaním. Zároveň však neohrozene ohlasoval zjavenú pravdu, nelichotil svojim poslucháčom a nečakal na potlesk. S veľkou odvahou ohlasoval nepríjemné a nepopulárne pravdy viery. Išiel proti prúdu, neprijímal kompromisy ani relativizovanie Božích právd.

Počas svojho pontifikátu, ktorý trval 26 rokov a šesť mesiacov, absolvoval 104 pútnických ciest do 129 krajín, 144 ciest po Taliansku, vykonal vizitáciu v 784 farnostiach rímskej diecézy a v Castel Gandolfo. Celkovo precestoval 1 271 000 km, čiže 31-krát okolo Zeme. Napísal 14 encyklík, 15 apoštolských exhortácií, 11 apoštolských konštitúcií, štyridsaťpäť apoštolských listov, tridsať motu *proprio* a predniesol nespočetné množstvo príhovorov a kázní pri najrozličnejších príležitostiach. Svätorečil 482 ľudí a 1338 blahorečil. Dielo pontifikátu Jána Pavla II. je také veľké, že si ho možno vysvetliť len jeho svätosťou – úplným oddaním sa Ježišovi Kristovi cez Pannu Máriu – *Totus tuus*.

Svätý Ján Pavol II., oroduj za nás.

Ján Košiar
duchovný PV ZPKO

Epidémie na Slovensku - cholera

Prvá vlna epidémie spôsobenej slávnym koronavírom je už pomaly za nami, no v temných zákutiach globálneho sveta sa pravdepodobne pripravuje vlna druhá. Veď ľudí treba držať na uzde. Už denné zobrazovanie vírusu na televíznych obrazovkách vo výraznej purpurovej farbe usvedčuje médiá z manipulácie. Vírus je totiž bez farby, ale prudko červený, ľudí zneistí.

Našich predkov v minulosti decimovali oveľa nebezpečnejšie epidémie ako je tá koronová. Od stredoveku na Slovensku veľakrát zúril mor, ale od polovice 18. storočia sa prestal vyskytovať. V 19. storočí sa objavila nová pandemická hrozba – cholera. Uhorsko postihli tri veľké cholerové epidémie, roku 1831, 1866 a 1873 a tri menšieho rozsahu. Celkový počet obetí sa odhaduje na 500-600 tisíc, z toho asi 150-180 tisíc Slovákov. Cholera tak prekonala pandémie moru v predchádzajúcich storočiach.

V Európe sa o cholere dlho nevedelo, keďže jej domovom bola vzdialená a izolovaná India. Až roku 1817 sa vydala na smrtiacu púť cez Áziu a roku 1830 sa objavila v európskej časti Ruska. Koncom novembra vypuklo v Poľsku protiruské povstanie a niekoľko kozáckych plukov od Uralu a Volgy vyslaných na jeho potlačenie dovlieklo choleru na poľské bojisko. Turčianski olejkári, ktorí napriek zákazu so svojimi medicínami navštívili ruské tábory, choleru nevedomky importovali do Uhorska.

Už v júli 1831 v Turčianskej stolici a na Orave umierali prví nakazení. Bol vydaný zákaz zhromažďovania, vzájomných návštev aj spoločných Bohoslužieb v kostoloch. Zakázal sa podomový obchod, trhy i jarmoky. Napriek tomu nákaza plnou silou zachvátila aj východné Slovensko. Vrchnosť sa usilovala hygienickými a sanitačnými opatreniami aj podávaním liekov chorobu potlačiť, ale ľudia boli nedôverčiví, nedbali na rady felčiarov a preto bola úmrtnosť mimoriadne vysoká. Nespokojnosť ľudu vybičovali aj vojenské kordóny, ktoré bránili poddaným odísť na žatvu do južných krajov. Medzi dedinským ľudom mimoriadne zasiahnutým epidémiou sa šírili fámy, že páni trávia studne a chcú vyhubiť sedliakov. To bol popud ku krvavej vzbure vo východoslovenských stoliciach, ktorá dostala názov Cholerové povstanie.

Keď na východe povstanie pohaslo a epidémia bola takmer potlačená, koncom augusta nákaza vtrhla do západoslovenských stolíc – Nitrianskej, Trenčianskej a Bratislavskej. Aj tu sa medzi ľudom objavila travičská legenda, ale s národnostným kontextom. Sedliaci na Záhorí boli presvedčení, že takto chcú Nemci vykynožiť Slovákov. Cholera mimoriadne postihla Nitriansku stolicu. Počty obetí boli naozaj desivé: Vo Vrbovom zomrelo 487, na Starej Turej 445, v Hlohovci 349, v Šoporni 332 a v Kútoch 303 ľudí. V celej stolici cholera zahubila vyše 20 tisíc obyvateľov, niektoré dediny prišli až o tretinu populácie.

V Uhorsku cholera zúrila od 13. júna do polovice novembra. Ochorelo 453 500 ľudí z nich 189 500 zomrelo. Úmrtnosť prekročila hranicu 40 percent. Vysoké počty obetí si prvá vlna cholerovej pandémie vyžiadala v Rusku, Nemecku, v Holandsku, Veľkej Británii aj v USA. Nevedomý ľud s podozrením hľadel na dezinfekciu zdrojov pitnej vody, hoci sa vedelo, že práve voda je zdrojom nákazy a používal vlastné recepty ako zabrániť rozšíreniu choroby. Dedinčania si plietli prstene zo slamy, maľovali uhľom čiary na domoch, do okien kládli látkou prikryté džbány, aby do nich cholera spadla. V ruských dedinách verili, že k nim cholera neprenikne, keď sa o polnoci vyorie okolo dediny brázda. Pluh malo ťahať 12 dievčeniec a trinásta orala, ale všetky museli byť panny. Inde zas 12 nahých mládencov o polnoci ťahalo pluh okolo obce, aby medzu cholera neprekročila.

Neprešlo ani 5 rokov od skončenia veľkej cholerovej epidémie a už v júli 1836 sa objavila ďalšia. Zasiahla však len malý počet obcí, trpelo najmä severozápadné okolie Bratislavy. Aj v revolučnom roku 1849 navštívila cholera naše kraje. Dovlieklo ju ruské vojsko, ktoré prišlo oslobodzovať Slovákov od košútovskej rebélie. V krajoch kadiaľ tiahla cárska armáda sa epidémia rýchlo rozšírila. Citeľne zasiahla okolie Nitry. V Mojmírovciach umrelo 142, v Močenku 125 ľudí. Veľa obetí si vyžiadala na Myjave (175) aj v Novom Meste nad Váhom (125) a v Gbeloch, kde umrelo 167 občanov. Aj v roku 1855 prepukli lokálne cholerové epidémie. Na malých dedinách bola mortalita mimoriadne vysoká, v neveľkej Diviackej Novej Vsi s 300 obyvateľmi sa nakazilo 49 ľudí, no z nich 33 zomrelo.

Za krátkej vojny s Pruskom, ktorá vypukla koncom jari 1866, postihla Slovensko ďalšia cholerová pohroma. Víťazné pruské regimenty vtrhli z Moravy na západné Slovensko a dovliekli sem aj choleru. Epidémia najviac zasiahla Skalicu, kde umrelo vyše 500 občanov, na Myjave 252, Brezovej 274, vo Vrbovom 163, v Novom Meste nad Váhom 152 a v Stupave 116 ľudí. Podľa úradných správ epidémia skončila 5. decembra. Postihla 2062 miest, mestečiek a dedín v celom Uhorsku. Ochorelo 147 211 osôb a z nich 67 000 zomrelo. Uzdravilo sa 78 386 nakazených. Úmrtnosť bola stále veľmi vysoká.

V roku 1872 hrozila ďalšia cholerová pandémia. V mimoriadne horúcom a suchom júni zachvátila Rusko. Na jeseň prekročila hranice Uhorska a objavila sa v Sedmohradsku. Napriek snahe úradov sa na jar ďalej šírila a prenikla aj do Budapešti. Z epidémiou napadnutého mesta utekali sezónni robotníci a choleru rozšírili aj po Slovensku. Liptáci, čo boli v Pešti na „múračkach" ju dovliekli do Liptovskej Kokavy, kde napočítali 130 obetí, pustošila aj v Nemeckej (dnes Partizánskej) Ľupči, Ružomberku. Preskočila na Oravu, tu v celej stolici zomrelo vyše dvetisíc ľudí. Početné obete zanechala na hornej Nitre. Počas predchádzajúcej epidémie obzvlášť postihnuté západné Slovensko cholera z veľkej časti obišla, objavila sa len na okolí Holíča a na Brezovej, kde ochorelo 300 ľudí, z nich 179 zomrelo. Brezovania si nákazu doniesli z peštianskeho trhu.

Množstvo obetí bolo v južných stoliciach Uhorska. V celom Uhorsku zanechala 250 tisíc mŕtvych. Po tejto katastrofe sa rozhýbala aj uhorská vláda a prijala nový zdravotný zákon, ktorý obmedzil šírenie ďalšej cholerovej epidémie hygienickými opatreniami aj osvetou. Už sa vedelo, že jeden zo zdrojov nákazy je pitná voda, ale až objav mikroorganizmov, pôvodcov morových a cholerových pandémií Robertom Kochom roku 1883, úpravou pitnej vody chlórom a zvýšená hygiena umožnili zabrániť rozsiahlym pandémiám. V porovnaní s počtom obetí len jednej cholerovej epidémie na Slovensku sa covidová hrozba javí ako nepatrná, ale riadne nafúknutá politikmi a médiami. Položme si otázku prečo je to tak?

Ivan Mrva

Sto rokov je sto rokov

Pred sto rokmi sme sa ocitli na mape sveta. Neoslavujeme to, lebo sme stále nesvojprávni, lebo čo by povedali tí a tí, keby... sme 4. jún povýšili na náš pamätný deň? Prosím. Vidíme, naši južní susedia nariekajú, ale uvedomujeme si, že im nevyšiel pokus s Bélom Kúnom (Kohnom) priviesť naspäť Felvidék do svojho košiara? Že plačú, lebo nevládali pokračovať v diele, ktoré ocenil Engels, pravá či ľavá ruka toho Marxa, ktorému pomník v Trevíre len nedávno požehnal EÚ manager Juncker? Podľa Engelsa „zločiny Nemcov a Maďarov na Slovanoch patria k najlepším a najspravodlivejším činom, akými sa nemecký i maďarský národ môžu v dejinách pochváliť!"

Maďari len plačú a pretŕčajú staré mapy. Ibaže vieme, čo všetko máme doma? Už sme zabudli na rok 1968, keď sme sa domáhali na bratislavských uliciach federácie aj takto: „Najprv Maďar, potom Čech, my Slováci máme pech!" Zástoj Maďarov a Čechov v našich dejinách totiž je a nie je iný. Česi nás vytrhli z maďarskej tlamy, aby si súc obkolesení nemeckým morom zväčšili vlastné telo v zmysle Masarykovej predpovede: „Niet slovenského národa, je to výmysel maďarskej propagandy. Zakladáme na Slovensku školy a o jednu generáciu nebude rozdielu medzi dvoma vetvami nášho národa" (Francúzsky denník Le Petit Parisien 14. septembra 1921). Tu je aj dôvod zákazu spojovníka v názve štátu. Aj keď v originálnych versailleských dokumentoch stojí Česko-Slovensko, Tchéco-Slovaquie, po ústave z 29. februára 1920 už len „Československo". A Věstník ministerstva vnitra z roku 1922: „Výraz Československo... ve všech jazycích jest jedno slovo a jest proto naprosto nepřípustno vkládati mezi části tohto slova rozdělovací znaménko".

„Ačprávě" tým „degradovali" svoje pomenovanie z podstatného mena „Česko" na prídavné meno „české": „Československo" je totiž „České Slovensko" rovnako, ako „Českobudějovicko" sú České Budějovice. Dosiaľ je v pomenovaní Česká republika podstatným menom „Republika" a „Česká" je iba „přídavné jméno, adjektivum, to, co leží vedle" – citované z českej vikipedie.

Čechizácia pokračuje

Po roku 1948 sa začala posledná, červená etapa čechizácie Slovenska. Podľa memoranda Benešovej Strany národně-socialistickej z júla 1946 čakala Slovákov dokonca genocída. Víťazstvo demokratov vo voľbách v roku 1946 nepomohlo. Husák, ktorý sa napriek tomu stal predsedom Zboru poverenikov, „slovenskej autonómnej vlády", spochybnil voľby: „Dvadsať hlasov dedinských babičiek, ktoré volili podľa pána farára, nevyváži pozíciu uvedomelého továrenského robotníka". Možno to bola jeho odpoveď českým súdruhom, keď ich už slovenskí tak sklamali. Gottwald v januári 1945 totiž v Moskve vyhrešil Husáka: „S kýms to chtěl dělat povstání (rozumej vládnuť), když si do něho nezískal ludáky a katolíky? Teď půjdeš na Slovensko a napravíš to!" On to vtedy nenapravil. Ale...

„Našli sa" náhradné riešenia: tretia pražská dohoda podriadila SNR pražskej vláde a „protislovenským" dátumom je aj 26. júl 1948, keď KSS prestala byť samostatnou stranou a stala sa „bojovým oddielom" KSČ. A po tom, čo väčší bratia pozatvárali a sčasti aj povešali „slovenských buržoáznych nacionalistov", dosadili do správy Slovenska „své lidi". Symbolicky naraz s ústavným vyhlásením, že „Československo jest socialistickým státem" došlo k popretiu práv slovenského národa zrušením Zboru poverenikov, pri sarkastickom deklarovaní „posilnenia právomocí" slovenských národných orgánov. Sarkazmus je spôsob, ako urážať hlupákov bez toho, aby na to prišli – nuž tak hlboko sme vtedy padli! A stiahli sme so sebou aj symbol našich otcov, dvojkríž na troch kopcoch.

A teraz si prosím všimnime, že v deň prijatia „socialistické ústavy", 11. júla 1960 bol predsedom SNR Ludvík Benada, komunista z moravských Mikulčíc, ktorý „zhodou okolností" ako prísediaci Národného súdu mal odvahu oznámiť Jozefovi Tisovi, že mu „nebyla vládou a presidentem udělená milost". A hlavou „slovenských komunistov", prvým tajomníkom ÚV KSS, bol Karel Bacílek, iný Čech s „poslaním na Slovensku". V máji 1951 obsadil – po zatknutom Husákovi – post predsedu Zboru poverenikov a potom sedel v pražskej vláde ako minister štátnej kontroly a bezpečnosti, „ministerstva strachu". Vtedy spojení českí a „slovenskí" komunisti trestali každý náznak slovenskosti, naše územie sa zmenilo na koncentračný tábor, komunisti vešali aj „samých seba". Na margo svojej činnosti Bacílek neskoršie povedal: „A tož mňa oblékli do generálskej uniformy, posadili do kresla ministra a tak sem dělal, co mi kázali. Šak ktosi to dělat musel". Podľa českého historika Karla Kaplana nie je známy jediný prípad, žeby sa bol Bacílek postavil proti Prahe a obhajoval záujmy Slovenska.

Zločiny na Slovákoch pokračujú

„Nepociťovala sa" potreba silného postavenia konzervatívneho (nebodaj katolíckeho!) Slovenska a tak na Slovensko prichádzali marxistickí ideológovia, aby premývali Slovákom mozgy. Spomedzi všetkých spomenieme len dvoch, Milana Šimečku a Eda Friša – starých otcov Michala Šimečku... jedného zo zakladajúcich členov centristicko-liberálneho hnutia Progresívne Slovensko, v ktorom zastáva funkciu podpredsedu a od roku 2019 je europoslancom. Už pracoval v Európskom parlamente a externe aj v think-tanku CEPS (Center for European Policy Studies), bol výskumným pracovníkom Ústavu medzinárodných vzťahov v Prahe a zároveň pôsobil aj ako poradca českého ministra zahraničných vecí. Je synom novinára Martina Milana Šimečku a vnukom česko-slovenského filozofa, spisovateľa a disidenta Milana Šimečku. Ten po maturite 1949 vyštudoval českú a ruskú literatúru v Brne a po roku 1953 sa stal odborným asistentom na Komenského univerzite a od roku 1958 na VŠMÚ. Ako člen KSČ vyučoval na týchto školách marxistickú filozofiu. Po novembri 1989 bol predsedom Rady konzultantov Václava Havla.

Mamou Michala Šimečku je Marta rodená Frišová, jej otcom je Edo Friš. Ten podľa českej vikipedie pochádzal zo židovskej rodiny, jeho otec Armin Frisch bol známym právnikom. Edo Friš po skončení Právnickej fakulty Univerzity Komenského bol advokátom, členom KSČ. Cez vojnu bol v Moskve, potom bol členom ÚV KSS aj ÚV KSČ a od polovice roku 1947 až do konca roku 1951 bol šéfredaktorom Pravdy, ktorá chrlila toľko „červenej" pravdy, že vďaka tomu prežila dodnes.

Je jún 2020. Sto rokov od Trianonu, ktorý neoslavujeme, dobre nám tak, ale ani si neuvedomujeme, aký je vetchý. A že Engelsov odkaz, ktorý nedotiahli do konca v roku 1919 dnes nešťastní Maďari, vedení vtedy Bélom Kúnom... idú „ťahať" potomkovia ľavičiarskej, osobitne českej inteligencie, hovejúci si u nás? A aj „naše" univerzity? A „naše" média? A „naše" pokrokové či progresívne strany: KSČ, PS? Volebné výsledky ukazujú, že staré dobré tradície premývania slovenských hláv pokračujú. Možno nás mýli, že pozlátko za mačný mak obmenili.

Marián Tkáč

Potrebujeme vedieť pravdu, akokoľvek krutú

Pokračovanie z 1. strany

● **František Bednár (FB): Pán Bartko, boli ste príslušníkom PTP a spomínali ste, že aj na Jáchymovsku. Vedeli by ste povedať niečo o sebe, kedy, v ktorých rokoch a kde ste sa stretli s Antonom Srholcom?**

- Ondrej Bartko (OB): V roku 1944 som po nociach prevážal kežmarských Židov do Jurgova, lebo v Ždiari bola hranica s Poľskom.

● **FB: Čiže im by tu hrozila smrť alebo deportácia do koncentračného tábora, keby ste ich nepreviezli?**

- OB: No však vtedy, v 42. roku tu tak bolo, Židia do Palestíny. Prišli tu spoza Magury...

● **FB: Do PTP ste sa dostali ako nespoľahlivý? Alebo kvôli čomu vás tam dali?**

- OB: Zato, že som nechcel vstúpiť do JRD.

● **FB: V Kežmarku.**

- OB: Áno, dodnes mám 22 ha pôdy. Sám som zostal v Kežmarku súkromne hospodáriacim roľníkom.

● **FB: Ako kulak, dá sa povedať.**

- OB: Áno a potom, po prísahe, museli prísť z Kežmarku do Českého Krumlova a tam boli previerky, tak potom ma poslali do Svätej Dobrotivej.

● **FB: Prečo ste nevstúpili do družstva, keď všetci vstúpili?**

- OB: Zato som nevstúpil, lebo môj otec utratil život, aby nadobudol v Amerike majetok, ktorý potom kúpil v Kežmarku - 22 ha poľnohospodárskej pôdy. A ja som nechcel otcove mozole utratiť a podpísať niekomu, lebo sa rozprávalo, keď raz podpíšeš do družstva to už nie je tvoje. Taká bola vtedy doba.

● **FB: A vy ste to aj povedali, že z toho dôvodu ?**

- OB: Áno, povedal, tak zato ma dali do PTP.

● **FB: Koľko ste boli v PTP?**

- OB: Tridsať mesiacov.

● **FB: Čiže 2,5 roka.**

- OB: A bol som na štrnástich miestach. A potom, keď nastala táto revolúcia, tak ma ako PTP, čierneho baróna, zvolili za predsedu oblastného združenia PTP, na úrovni dnešného prešovského samosprávneho kraja. V roku 1951 som sa stretol so Srholcom v Jáchymove. Potom ma prevelili do Hlubiny, kde som pracoval 800 metrov pod zemou.

● **FB: Ako baník ste pracovali?**

- OB: Ako baník.

● **FB: A Anton Srholec v tom čase bol tiež baník?**

- OB: Srholec bol len na povrchu.

● **FB: Vy ste boli aj ubytovaný s Antonom Srholcom alebo ste sa stretli len na pracovisku?**

- OB: Len na pracovisku. Keď sme išli na čepobitie. On tam nechodil.

● **FB: To boli také nástupy.**

- OB: O desiatej večer. A sme spievali Přes pálenište....

● **FB: On tam nechodil?**

- OB: Nie, lebo on bol odsúdený a my sme neboli odsúdení.

● **FB: Čiže vy ste boli ako príslušník PTP a on ako väzeň.**

- OB: My sme boli nežiaduci vojaci Česko-Slovenskej republiky.

● **FB: Čiže stretávali ste sa výlučne na pracovisku?**

- OB: Na pracovisku. Ale on nikdy nebol dole v bani, iba na povrchu. Fúriky čistil, kolečka.

● **FB: A čo by ste vedeli o ňom povedať z tých čias, keď ste tam s ním boli? Pamätáte sa ešte naňho?**

- OB: Môžem to tak povedať, že keď sme išli na vychádzku do najbližšej obce, to sme mali raz za týždeň voľno, tak sme išli na zábavu. A medzi nami boli tiež takí vojaci, čo sme nadávali aj na PTP. Tam bol doktor Droban, právnik z Mikuláša, Pavol Matuščin, vysokoškolský učiteľ v Trenčíne. Takí sme boli, mám aj ich adresy domov.

● **FB: Vychádzky ste mali len vy, príslušníci PTP, odsúdení sa nedostali na vychádzky?**

- OB: Odsúdení nie. Srholec bol odsúdený na 15 rokov, potom mu znížili trest o tri roky.

● **FB: A osobne ste s ním mohli hovoriť?**

- OB: Osobne som sa s ním stretol.

• **FB: Čiže poznali ste sa?**

- OB: Ako teraz sme sa stretli. Ja som tam bol dva mesiace, všetko, čo som bol prevelený, vyhľadávať ďalšie uránové bane. Takže ja som bol v Příbrame, Jáchymove, so Srholcom som sa stretol tri alebo štyri razy, po čepobití. Na čepobitie nechodil, lebo on bol odsúdený, a tí čo boli odsúdení nechodievali, oni boli odsúdení ako trestanci a my sme boli odsúdení len ako nežiaduci „pro vlasť", Československú ľudovodemokratickú republiku. Ja som to mal do neurčita. Či to bolo päť rokov...

● **FB: A tam, keď ste boli v styku s tými väzňami, on bol väzeň, mali ste možnosť s nimi mať aj nejaký rozhovor, alebo niečo bližšie, keďže ste tam pracovali? Boli tam bachari, dalo sa tam voľnejšie povyprávať?**

- OB: Tak len tak pri čepobiti.

● **FB: No ale ste hovorili, že on nechodil, že väzni tam nechodili.**

- OB: On nechodil. On bol vždy na boku, lebo on bol odsúdenec.

● **FB: Čiže tam ste sa mohli stretnúť a povyprávať?**

- OB: Tri alebo štyri razy som sa s ním stretol. A potom, čo som sa s ním stretol, keď sme prišli do civilu, tak tam som ho pozdravil, no ale to už bolo po niekoľkých rokoch na stretnutí v Leopoldove. Tam som stretol aj Srholca a som mu povedal ahoj Skala, lebo on mal krycie meno Skala, Kameň.

● **FB: On bol evidovaný v zoznamoch spolupracovníkov Štátnej bezpečnosti?**

- OB: Áno, on bol evidovaný.

● **FB: No ale, keď ste boli v PTP ste nemohli vedieť tieto veci.**

- OB: Nie, to až potom, keď som prišiel do civilu, začal som sa zaujímať o meno Srholec. A stretli sme sa v Leopoldove, tam bol aj predseda KDH Figeľ a ešte nejakí dvaja.

● **FB: A vy ste sa ho potom niekedy pýtali na to, čo je na tom pravdy, že bol evidovaný? Z akého dôvodu?**

- OB: V Leopoldove som sa s ním pozdravil ahoj Skala, on mal krycie meno Skala.

● **FB: No to viem, a on ako na to reagoval?**

- OB: On mi odpovedal a prečo mi tak rozprávaš, to už bolo dávno. No takto mi odpovedal a to počul aj Figeľ,

● **FB: Ale on sa k tej spolupráci**

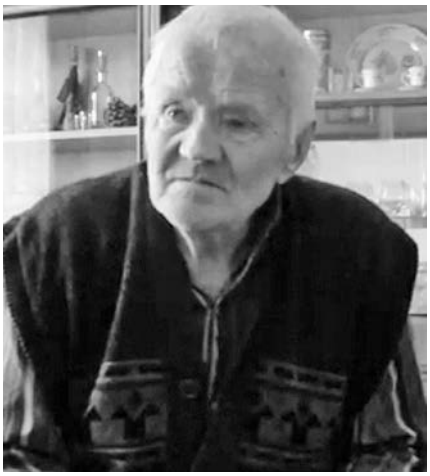

nejako vyjadril? Či to bolo vymyslené eštebákmi, alebo ho tam neprávom viedli? Nejako sa k tomu vyjadril?

- OB: Že on bol neoprávnene odsúdený na 15 rokov.

● **FB: No ale k tej spolupráci či sa niekedy vyjadril?**

- OB: Nie, nevyjadril, len povedal, že bol obvinený a neoprávnene sedí.

● **FB: Všetci boli rehabilitovaní, takže jasné, že neoprávnene.**

- OB: No a potom, keď som bol v civile som sa zaoberal menom Srholec, lebo bol mi taký nápadný. Keď som bol vojak, tak som sa zaujímal, zistil som, že chcel utiecť cez hranice, tak za to bol odsúdený na 15 rokov. A potom začal v Jáchymove udávať.

● **FB: Udávať?**

- OB: Udávať, nás trestancov, keď sme išli na zábavu, už neviem, do ktorej dediny sme to išli a tam boli medzi nami tiež takí, čo sme nadávali na režim, na vojnu. Veľa chlapcov utekalo cez hranice, a dobre im bolo, lebo nám písali alebo telefonovali, lebo sme mali čísla medzi sebou...

● **FB: Čiže vy máte podozrenie, že tie rozhovory, ktoré ste tam viedli sa dostali k nemu a že sa o tom potom dozvedela vnútorná ochrana alebo tí bezpečáci?**

- OB: Takže on bol taký, že každého vojaka, keď sme sa stretli po zábave, lebo on na zábavu nemohol chodiť ako odsúdený trestanec, a my sme boli dobrovoľne nútení na neurčito.

● **FB: No a to môže potvrdiť aj niektorý z vojakov, ktorý tam bol z príslušníkov PTP? Lebo to sú vážne veci, povedať, že udával v tom čase.**

- OB: Ja už tiahnem 92. rok. To už máloktorý z nás žije.

● **FB: Už ich veľa nežije.**

- OB: Nežijú. Ja ďakujem Pánu Bohu že som ešte taký, aký som. Ešte vnímam, ale už nie tak, ako som vnímal. Už pamäť odchádza.

● **FB: Čiže takáto mienka tam o ňom medzi vami, príslušníkmi PTP, panovala? Že vás udával?**

- OB: Panovala.

● **FB: Boli ste potom inde a už viac ste s ním neboli. Hej? Stretli ste sa až po novembri 1989 v Leopoldove?**

- OB: Až v Leopoldove na pietnej akcii.

● **FB: Mňa to zarmútilo tiež, lebo ja som sa s nebohým Srholcom stretol ešte v čase, keď som bol ešte vo väzení a to po leopoldovskej vzbure v Ružomberku. Nás vtedy rozhádzali po celom Slovensku a vyhlásili, že politickí väzni na Slovensku už nie sú. No a na jar 1990 ma navštívil vo väznici v Ružomberku pán Srholec, ešte vtedy bol v Slovenskom helsinskom výbore, doniesol mi tam kávu a mal so mnou taký rozhovor: ako sa budem správať, keď ma prepustia a či nebudem chcieť ublížiť tomu vedúcemu tajomníkovi komunistickej strany, za ktorého ma zavreli. Hej, čiže na túto tému sa so mnou bavil. Hovorím, no pozrite sa, nepoznáte okolností a určite by to bolo to posledné, žeby ja som mal záujem si tu vylievať zlosť a mstiť sa na nejakom bývalom tajomníkovi za čo ma odsúdili, ale čo v podstate bolo úplne vzdialené tomu, čo bolo v rozsudku a čo bola skutočnosť. Takže tak som sa s ním stretol. Sme radi, že sme sa dozvedeli veci, ktoré by sme inak nevedeli, od priameho svedka, ktorý zažil tie kruté časy bývalého režimu.**

- OB: Som bol priamy svedok so Srholcom v Jáchymove.

● **FB: No je to smutné, lebo, ako sa vraví, o mŕtvych len v dobrom, ale tu ide o niečo iné. KPVS tiež, keď chce zverejňovať spomienky, tak tie spomienky by mali byť pravdivé, objektívne. Lebo my máme byť vzorom aj pre mládež. Myslím si, že ak je podozrenie, že niekoho udával, tak nemali by sme ho až tak glorifikovať. Veď je tu kopa PTP aj politických väzňov, o ktorých sa ani nevie, že boli, verejnosť o nich absolútne nič nevie. A tu sme postavili na piedestál Tona Srholca, ktorý počas svojho života nikdy nepodal žalobu na očistenie svojho mena tak, ako to napríklad urobil Babiš, predseda vlády Českej republiky a mnohí ďalší, ktorí žalovali Ústav pamäti národa. Mne osobne je toto čudné a toto svedectvo ma zaráža. Aj ja mám informácie od určitých ľudí, že bol dokonca nejaký útek v Čechách. Chceli sme požiadať Úrad pre vyšetrovanie zločinov komunizmu v Prahe, aby sa k tomu vyjadril, lebo ten útek bol údajne udaný. Organizátori odzbrojili nejakých strážnikov, zobrali im zbrane a potom tam došlo k tomu, že nahuckali psov a jedného z hlavných organizátorov úteku roztrhali. Čiže to sú dosť závažné veci. Dodnes neobjasnené. Preto aj to vaše svedectvo v súvislosti s tým si dávame dokopy, aby sme si vedeli vytvoriť skutočný obraz o tom. Nie, čo sa tu hovorí a robí, lebo vieme, ako sa falšovala história, a dnes máme podozrenie, že sa zasa vytvárajú nejaké mýty z ľudí, ktorí, povedal by som, neboli celkom čistí. Je smutné niekoho odsudzovať že zlyhal, keď mu dajú 15 rokov a v tom väzení ho zlomia. Čiže my nemôžeme pána Srholca za to súdiť, navyše, keď už je po smrti, len nás to trošku zaráža, že sa tu nepripustí ani nijaký iný názor. A čo si má mládež z toho vybrať? Aké vzory? To máme udávať a prispôsobovať sa režimu ako vtedy? K tomuto by sme sa mali správať troška serióznejšie a povedať pravdu, aj keď je bolestivá. Ja len preto sa na to pýtam. Chceme požiadať ÚPN aby sa k tomu vyjadril. Lebo sme troška smutní z toho, že keď bol pán Kiska zvolený za prezidenta, tak na slávnostné stretnutie si pozval jediného politického väzňa Antona Srholca. Nebol tam nikto z ostatných organizácií jedine on. V Prahe dostal vyznamenanie, nedávno, po jeho smrti, bola pod hradom Devín odhalená jeho busta, údajne je tam park Antona Srholca, čiže zasa to zaváňa nejakým kultom osobnosti a preto je pre nás veľmi ťažké o tom hovoriť.**

František Bednár

Od masakry v Přerove uplynulo 75 rokov

V máji pred 75 rokmi sa skončila vojna v Európe, no vraždenie pokračovalo aj v prvých týždňoch mieru. To, čo sa dialo s nemeckým obyvateľstvom Čiech a Moravy v rámci tzv. divokého odsunu sa nedá inak nazvať iba ako peklom na zemi. Besneniu padli za obeť aj slovenskí obyvatelia. Masaker karpatských Nemcov z Dobšinej a okolia sa udial v noci z 18. na 19. júna 1945 v Přerove.

Po skončení vojny sa množstvo slovenských Nemcov vracalo do svojich domovov. Ich návratové osudy boli rôzne. Nemeckí sedliaci z Hornej Nitry prichádzali jednotlivo na povozoch a vďaka dobrej znalosti slovenčiny samozvané Revolučné gardy v Čechách im dali pokoj. Doma ich ale čakala bitka, koncentračný tábor v Novákoch, kde v dôsledku podvýživy a zlého zaobchádzania ich asi 800 zahynulo a potom odsun.

Vraždy z nenávisti

Horšie dopadli Nemci z Dobšinej, Kežmarku a viacerých spišských obcí vracajúci sa v polovici júna 1945 železničným transportom do svojej domoviny. Vlak, ktorý ich viezol na Slovensko zastal na stanici v Přerove, kde sa zhodou okolností nachádzal transport vojakov 17. pešieho pluku z Petržalky presúvajúci sa z vojenskej prehliadky v Prahe. Vojaci vyvliekli 265 navrátilcov z vagónov a hnali ich na návršie za Přerovom nazývané Švédske šance. Na rozkaz poručíka Karola Pazúra a osvetového dôstojníka Bedřicha Smetanu dvadsať samopalníkov potom postrieľalo 71 poväčšine starších mužov, 120 žien a 74 detí. Medzi zavraždenými bolo asi 30 Slovákov. Poručík Pazúr po masakre rozdával rany istoty tým, čo ešte javili známky života. Obete nahádzali do sedemnásť metrov dlhého a asi dva metre hlbokého hromadného hrobu, ktorý vykopalo niekoľko nahnaných obyvateľov neďalekej dedinky Lověšice. Počas práce sa nemohli zbaviť pocitu, že vrahovia sa ich ako nepohodlných svedkov budú chcieť zbaviť.

Vyznamenaný zločinec

Hlavný aktér tohto zločinu poručík Pazúr bol o dva roky v dôsledku medzinárodného tlaku postavený pred súd. Pri prvom pojednávaní ho odsúdili na dvadsať rokov, po intervenciách komunistov ho amnestovali, takže si odsedel len rok. Tento povojnový zločinec sa stal funkcionárom Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a dostal viacero vyznamenaní. Podľa jednej verzie umrel roku 1979 ako 62-ročný. Druhý aktér masovej vraždy Bedřich Smetana, pôvodným menom Fridrich Schmitzer (podľa iných zdrojov Sahne) mal toho na svedomí ešte viac. Narodil sa v Ostrave roku 1920 v židovskej rodine. Potom žil v Bratislave, kde aj zmaturoval a pracoval ako úradník. Za Slovenskej republiky konvertoval na evanjelické náboženstvo a koncom augusta sa stal členom partizánskej skupiny Alexeja Jegorova. S ňou získaval prvé skúsenosti s masovými vraždami civilov. Jednotka postrieľala 180 nemeckých obyvateľov z dediny Sklené, či tam asistoval aj Smetana, nevedno.

Pamätník Ludvíka Svobodu vo Svidníku.

Po vojne sa okrem Přerova dopustil viacerých hromadných vrážd Nemcov predovšetkým na Morave. Jeho pôsobenie v koncentračnom tábore pre Nemcov, Maďarov a „nespoľahlivé kolaborantské živly" v Petržalke, kde so svojimi kumpánmi Jančom a Kosmelom mal na svedomí najmenej 60 ľudských životov, napokon riešil súd. Smetana dostal 12 rokov, no rozsudok bratislavského vojenského súdu v Prahe zrušili. On i jeho pomocníci pri vraždách sa dostali na slobodu. Vzhľadom na množstvo obetí, ale i svedkov spáchaných zverstiev sa Bedřich Smetana – Sahne necítil v republike komfortne a rozhodol sa emigrovať do Izraela, kde sa po ňom stopy strácajú.

Rozkaz od Ludvíka Svobodu?

Přerovský masaker bol jedným z mnohých tabu našej histórie, no po roku 1990 sa stal predmetom bližšieho skúmania. Riešila sa otázka, či to bola svojvoľná akcia oboch dôstojníkov alebo konali na vyšší rozkaz. Historik z přerovského múzea František Hýbl je presvedčený, že do vraždenia bol nepriamo zapojený aj bývalý československý prezident Ludvík Svoboda, v tej dobe pôsobiaci vo funkcii ministra obrany a veliteľa armády. Mal vydať pokyn, že karpatskí Nemci sa nesmú vrátiť domov a musia byť zlikvidovaní ešte na území Moravy. Keď príslušník NKVD (Ľudového komisariátu vnútorných záležitostí) na príkaz sovietskeho veliteľa sídliaceho v Přerove prišiel na miesto masakra, aby vyšetril okolnosti streľby, Pazúr mu ukázal lístok, na ktorom mal byť rozkaz napísaný. Príslušník zasalutoval a odišiel.

Podobné stanovisko pri čistení ČSR od Nemcov ako Svoboda, zastávali aj iní pohlavári ľudovodemokratického Československa. K vyvražďovaniu Nemcov prispel aj prezident Beneš, ktorý sa verejne vyslovil, že *„Němci musí být u nás vylikvidováni".*

Je zarážajúce, že povojnový zločinec Ludvík Svoboda sa dodnes teší úcte, hoci si ju vôbec nezaslúži. Naši nevedomí politici k jeho soche v nadživotnej veľkosti vo Svidníku každoročne kladú vence a venujú mu tichú spomienku a to práve 6. októbra , na pamätný deň vyhlásenia autonómie. Uvidíme ich niekedy v tento deň v Žiline?

Ivan Mrva

Martin Lacko

Michal Bubnič rožňavský biskup a mučeník (1877-1945)

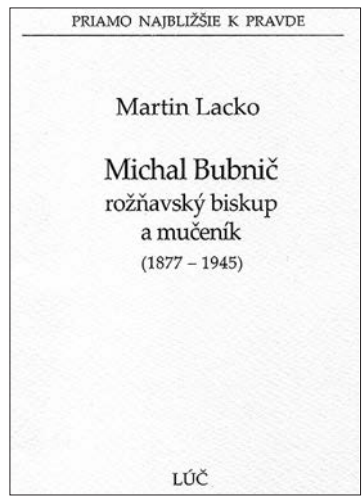

V uplynulých dňoch vyšla vo vydavateľstve Lúč kniha historika Martina Lacka o rožňavskom biskupovi Michalovi Bubničovi. Vydavateľstvo Lúč ju vydalo v spolupráci s Ústavom dejín kresťanstva v edícií linea recta brevissima, priamo najbližšie k pravde. Úvodný príhovor napísal jeho nástupca na biskupskom stolci v Rožňave, súčasný biskup Mons. Stanislav Stolárik, ktorý hodnotí svojho predchodcu ako biskupa, ktorý sa v službe osvedčil a obstál v skúškach pred Bohom i pred objektívnym súdom dejín v náročných životných a spoločenských situáciách. Uvítal možnosť upriamiť pozornosť na jeho život a jeho výnimočné postoje.

Jeho biskupské heslo bolo „Kto je ako Boh," ktorým vyjadroval svoju úctu k sv. Michalovi archanjelovi. V závere knihy je kalendárium života biskupa. Biskup Michal Bubnič patrí medzi najmenej známych biskupov prvej polovice 20. storočia. Bol kandidátom na biskupa do Trnavy, keď sa provizórne riešila situácia v slovenskej časti Ostrihomskej arcidiecézy, po vzniku Česko-Slovenskej republiky. V tomto roku si pripomíname 75. výročie od jeho smrti, 95 rokov od jeho biskupského menovania a 120 rokov od jeho kňazskej vysviacky. Počas rokov socializmu nebolo žiaduce si pripomínať hrdinských biskupov, a on keďže bol umučený ešte pred oficiálnym nástupom komunistického režimu, zostal v úzadí.

Autorovi tejto odbornej štúdie patrí vďaka, že zosumarizoval dostupné poznatky o čnostnom biskupovi a mučeníkovi Bubničovi a aspoň touto publikáciou predchádza jeho zabudnutiu. Ako jeden zo štyroch biskupov sa zúčastnil v auguste 1938 pohrebu Andreja Hlinku v Ružomberku. Sídelným Rožňavským biskupom sa stal až v roku 1939 po pričlenení Rožňavy k Maďarsku. Obhajoval s celou váhou svojej autority práva slovenskej menšiny. Usiloval sa organizovať Slovákov a pestoval ich národné povedomie.

Jeho biskupské sídlo 9. januára 1945 napadla partizánska skupina. V noci vyviedla jeho aj jeho generálneho vikára Róberta Pobožného do pivnice, v ktorej boli uskladnené sudy s vínom. Tam mu oznámili, že ho zastrelia, aby sa pripravil na smrť. Sadisticky ho mučili a trýznili. Až keď si upili, prestali s mučením, nechali ho kľačať na kolenách a potom ho vysmiali: "Choď preč. Škoda náboja si už starý!" Nervovo vyčerpaný vrátil sa do svojho bytu. Táto udalosť zapríčinila jeho smrť. Zomrel v Rožňavskej nemocnici 22. februára 1945.

Za jeho smrťou sú podľa historikov partizáni. Za svojho nepriateľa ho pokladali liberáli, socialisti aj českí lidáci, predovšetkým preto, že odmietal liberalizáciu a sekularizáciu Cirkvi, bol nepriateľom komunizmu i slobodomurárstva. Spolu s biskupom Jánom Vojtašákom odmietali rôzne návrhy zákonov iniciovaných v Prahe, preto boli prezidentom Benešom považovaní aj s biskupom Buzalkom za najnepriateľskejších biskupov, pri ktorých sa vláda usilovala apelovať Sv. stolicu, aby ich odvolala.

Ľudovít Košík

Ľuboslav Hromják

Dejiny Spišského Podhradia vo svetle inštitúcií

Vedeli ste, aký mimoriadny význam v dejinách školstva v Uhorsku zohral vznik najstaršieho chlapčenského učiteľského ústavu? Alebo je vám známe meno veterinára Františka Hutyru, ktorý vynašiel sérum proti moru ošípaných? A toto je len malá časť z informácií, ktorými oplýva nová, pútavá kniha kňaza a cirkevného historika **Ľuboslava Hromjáka Dejiny Spišského Podhradia** vo svetle inštitúcií (vydalo Spišské Podhradie v roku 2019).

Ako však konštatuje autor, „napriek tomu, že ide o mesto mimoriadne bohaté na pamätihodnosti a významné osobnosti európskeho formátu, doposiaľ sa mu venovalo pomerne málo vedeckej i odbornej pozornosti".

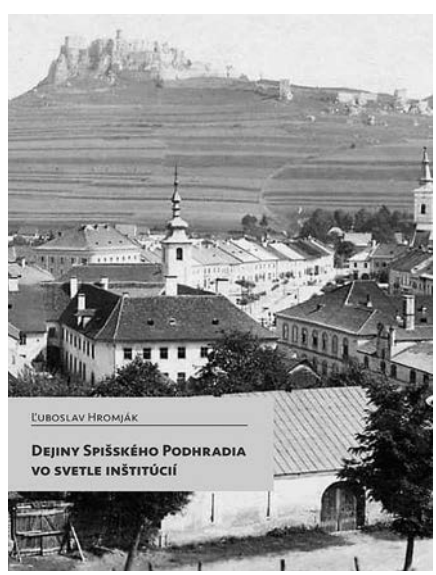

Autor sa opieral o historické pramene, archívy, vedeckú i odbornú literatúru.

Knihu rozčlenil do piatich kapitol, v ktorých rozoberá vývoj mesta a jeho inštitúcií, pôsobenie Katolíckej cirkvi v meste, činnosť Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania i židovskej komunity a napokon si všíma školstvo, vedu a umenie a píše o tom, aké stopy zanechali tieto sféry v dejinách mesta.

V úvode skúma vznik Podhradia, existenciu historických listín. Nezabúda na zaradenie Spišskej Kapituly do zoznamu UNESCO.

Z oblasti vedy „vytiahol zo zabudnutia" viacerých rodákov, napríklad zakladateľa moderných cirkevných dejín Jozefa Špirka, Jána Harmattu – objaviteľa patentu vo zváraní, ktorý automobilke Ford umožnil prvú sériovú výrobu na svete.

Ján Košiar

STALO SA

3. júna 1950 komunistický režim izoloval 73-ročného spišského biskupa Jána Vojtaššáka v jeho vlastnej rezidencii ako v domácom väzení. Potom ho 15. septembra deportovali do českého väzenia v Ruzyni ako „největšího zločince v republice" s okovami na rukách a so zaviazanými očami. Tam ho neľudsky trýznili všetkými možnými prostriedkami až takmer do Vianoc.

3. – 4. júna 1976 sa v Brne konal celoštátny zjazd kňazov, ktorí vstúpili do vládnej organizácie Pacem in terris.

4. júna 1920 bola v Trianone podpísaná mierová zmluva s Maďarskom, tzv. Trianonská zmluva. Maďarsko v nej uznalo, že územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi patrí pod zvrchovanosť Česko-Slovenska. Táto medzinárodná zmluva vstúpila do platnosti 26. júla 1921.

6. – 7. júna 1861 sa v Turčianskom Sv. Martine konalo národné zhromaždenie za účasti vyše 5000 osôb, na ktorom s veľkým nadšením schválili Memorandum slovenského národa. Dokument obsahoval štátoprávne i politické požiadavky Slovákov.

8. – 9. júna 1990 sa na Slovensku konali prvé slobodné voľby, na ktorých sa zúčastnilo 21 politických strán.

9. júna 1972 zomrel rožňavský biskup Dr. Róbert Pobožný. Na Slovensku to bol posledný diecézny biskup ustanovený podľa noriem cirkevného práva.

10. júna 1949 sa z iniciatívy osobitnej šesťčlennej komisie ÚV KSČ zišiel v Obecnom dome v Prahe zakladajúci zjazd tzv. Katolíckej akcie. Zúčastnilo sa na ňom asi 65 – 70 českých a slovenských „vlasteneckých kňazov" (teda sotva 1 % z celkového počtu kňazov) a nezistený počet laikov.

12. júna 1988 bol Mons. Ján Sokol vysvätený za biskupa. Československé státní dráhy (ČSD) fingovanou chybou na lokomotíve sa postarali, aby osobný vlak z Bratislavy do Trnavy s mnohými veriacimi dorazil do Trnavy takmer s hodinovým meškaním. Železnice samozrejme na pokyn zhora postupovali podobne ako roku 1949, keď v Trnave svätili biskupov Ambróza Lazíka a Róberta Pobožného. V deň ich vysviacky (14.8.) osobné vlaky ani rýchliky v Trnave nezastavovali.

14. júna 1946 vyšlo vykonávacie nariadenie SNR č. 89/1946 o zriadení pracovných táborov.

16. júna 1919 maďarskí boľševici, ktorí vojensky napadli Slovensko, vyhlásili v Prešove samostatnú Slovenskú republiku rád. Predsedom Revolučnej vládnej rady tejto republiky bol český robotník Antonín Janoušek, príslušník vedenia Maďarskej socialistickej strany v Budapešti. Počas maďarsko-boľševickej okupácie časti Slovenska sa okupačné vojsko, Červená stráž a Červená armáda, dopustili hrozných násilností a neľudských trýznení zajatých vojakov i civilných osôb. Najhorších ukrutností sa dopúšťali bandy mladých boľševikov, ktoré sa nazývali „Leninove deti".

19. – 21. júna 1970 sa v New Yorku konalo zakladajúce zhromaždenie Svetového kongresu Slovákov (SKS), na ktorom sa zúčastnili zástupcovia všetkých dôležitých organizácií Slovákov v zahraničí. Cieľom tejto novej strešnej organizácie bolo napomáhať túžbe slovenského národa po rovnoprávnosti s ostatnými slobodnými národmi sveta a reprezentovať vo svete Slovákov, tlmočiac ich túžby, ideály a nádeje na sebaurčenie slovenského národa. Za prvého predsedu SKS bol zvolený slovenský podnikateľ Štefan B. Roman z Kanady.

20. júna 1949 komunistická vláda postupne nasadila do všetkých katolíckych biskupských úradov tzv. štátnych zmocnencov, ktorí kontrolovali vo dne i v noci všetky pohyby, kontakty a činy biskupov a ich najbližších spolupracovníkov, nevynímajúc ani osobnú poštu a telefonické rozhovory.

22. júna 1941 všetky vojenské sily Nemeckej ríše prepadli územie ZSSR, čím podľa viacerých historikov rozpútali druhú svetovú vojnu.

27. júna 1968 po vyhlásení Generálnej prokuratúry v Prahe, že rehole neboli v Česko-Slovensku právne zrušené, vrátilo sa na Slovensko asi 2000 rehoľníčok a okolo 600 rehoľníkov, ktorí boli vysídlení do Česka.

30. júna 1919 maďarské boľševické vojsko na príkaz predstaviteľov Dohody sa začalo sťahovať z územia Slovenska. Znamenalo to aj koniec Slovenskej republiky rád, ktorej „vláda" odišla s maďarským vojskom do Miškovca. Všetkých uväznených a zajatých Slovákov z východného Slovenska deportovali najprv do Miškovca, potom do Hatvanu, kde pre nich zriadili koncentračný tábor.

Bezprávie je zdrojom utrpenia

Pani Judita venovala našej redakcii listy z pozostalosti svojho priateľa Ladislava Hölca, ktoré posielal z väzenia jej a svojim rodičom. Jeden z nich uverejňujeme v origináli na 16. strane. Pre ľahšie čítanie aj jeho prepis:

Milá Juditka! 19.1.55

V spomienkach na domov, ku ktorým sa moja myseľ často vracia, javia sa mi obrazy nedávnej minulosti. Tieto obrazy, v ktorých sa premietajú najkrajšie dni môjho života a spomienky, prebudili vo mne túžbu oživiť ich.

Doba od nášho posledného videnia je dosť veľká. Obidvaja sme prešli určitým vývojom, ale v rozdielnom prostredí, ktoré má veľký vplyv. Vieš, že som bol odsúdený a odpykávam si trest. Zatiaľ je to niečo cez tri roky. Keď som prvý raz obliekol trestanecké šaty a musel zabudnúť na trochu voľnejší svet, vedel som len toľko, že pre zlobu ľudskú musím tu nechať svoju mladosť. Časom som dostával iné názory. Zato môžem ďakovať jedine tomuto prostrediu. V krátkosti Ti ho opíšem.

Z Ilavy 26. augusta 1952 odchádzal transport vybraných ľudí. Neviem, prečo mňa, ktorý dohromady proti tomuto režimu nič nespravil, doň zadelili. Bolo nás 27. Niekoľko vyšších dôstojníkov, právnikov, poslancov a pár obyčajných plebejcov ako ja. Za veľkej ostražitosti našich predstavených dostali sme sa na Jáchymovsko, ktoré tvorí asi 18 koncentrákov (prevýchovné ústavy). Tu v šachtách pracuje asi 10 tisíc kamarátov. Jeden z tých najmenších táborov sa stal našim nevľúdnym domovom. Tu som si odpracoval 20 mesiacov v prostredí, v ktorom sa triedili ľudia len na dva druhy. Prach, zima, hlad, duševná depresia a stále prenasledovanie dokončilo môj vývoj. Odtiaľ ako nemocného odviezli ma na Příbramsko. Tu je to niečo voľnejšie, čo mi umožňuje i častejší písomný styk s rodičmi.

Teraz pracujem na stavbe, kde robíme ústredné kúrenie. Vozia nás cez Příbram. I na tábore je život znesiteľnejší. Tu boli moje prvé trochu veselšie Vianoce. Inác žijeme vo veľkej nádeji na návrat. Dúfam, ak Boh dá, behom roku sa určite stretneme. Bude to už iný život. Sloboda, voľnosť a život v duchu kresťanského solidarizmu odstráni bezprávie, ktoré toľko utrpenia ľudstvu prinieslo.

Na Teba som veľmi zvedavý, preto mi nemaj za zle, že narušujem Tvoj kľudný život týmto dopisom. Napíš mi o sebe a vôbec o všetkom. Ešte Ťa prosím, nedaj sa strhnúť do víru terajšieho života. Nezabúdaj, že tisíce kamarátov obetovalo svoj život a 10 tisíce je perzekvovaných za slobodný svet.

Nezabúdaj.

S pozdravom a stálou spomienkou
na Teba a Vilmu
bozkáva Tvoj priateľ Laco

PRIPOMÍNAME SI

V júni si pripomíname významné životné jubileá týchto našich členov. Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

45 rokov

Monika Pacherová, Tekovské Nemce 27.6.1975

55 rokov

Zuzana Vavríková, Bánovce nad Bebravou 25.6.1965
Anton Čulen, Bratislava 7.6.1965

60 rokov

Ľubomír Červenák, Slaská 4.6.1960
Ing. Vladimír Hagara, Prievidza 17.6.1960

70 rokov

Anton Selecký, Bratislava 17.6.1950
Ing. Mária Poráziková, Bratislava 11.6.1950

80 rokov

Eva Bieliková, Bánovce nad Bebravou 6.6.1940
JUDr. Viliam Apfel, Bratislava 3.6.1940
Marta Krištovčíková, Bratislava 6.6.1940
Marta Dzurová, Trebišov 8.6.1940

83 rokov

Pavel Izakovič, Leopoldov 28.6.1937
Štefánia Krajčiová, Nemšová 20.6.1937

84 rokov

Mária Tkáčiková, Heľpa 21.6.1936
Ida Nayová, Pezinok 15.6.1936
Ing. Alžbeta Čučiaková, Žilina 24.6.1936

85 rokov

Vladimír Wilweber, Banská Bystrica 18.6.1935

86 rokov

Ján Martinec, Môlča 27.6.1934
Anna Gavaľová, Ľubiša 17.6.1934

87 rokov

Emerencia Walnerová, Špačince 12.6.1933
Robert Kraushuber, Hlohovec 10.6.1933
Anna Očenášová, Banská Bystrica 7.6.1933

88 rokov

Pavol Turčina, Žaškov 14.6.1932
Ľudovít Virčík, Vysoká nad Uhom 6.6.1932
Anton Tomík, Bratislava 2.6.1932

89 rokov

Miloslav Adamjak, Spišská Nová Ves 23.6.1931

90 rokov

Štefan Bauman, Bratislava 28.6.1930

91 rokov

Ján Čingel, Trenčín 8.6.1929
Ing. Adam Vrábeľ, Žilina 29.6.1929

92 rokov

MUDr.Alojz Lulovič, Piešťany 23.6.1928

93 rokov

Helena Zlatinská, Úľany nad Žitavou 14.6.1927
Antónia Gažáková, Dubnica nad Váhom 17.6.1927

94 rokov

MUDr. Oľga Páleníková, Bratislava 21.6.1926

98 rokov

Mária Marónová, Bratislava 15.6.1922

99 rokov

Margita Madunická, Bratislava 9.6.1921

Jubilantom srdečne blahoželáme

PRISPELI NA ČINNOSŤ

JUDr. Peter Brňák, Bratislava **50 EUR**
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava **10 EUR**
MVDr. Mária Špániková, Modra **18 EUR**
Eva Šilhavá, Bratislava **20 EUR**
Mgr. Martin Vrabček, Liesek **30 EUR**
Mária Chorváthová, Tvrdošín **10 EUR**
Milan Hottmar, Prievidza **12 EUR**
Jozef Sirotiak, Hrachovo **10 EUR**
Monika Chlebovic, Nemecko **40 EUR**
Janka Tamaškovičová, Bratislava **28 EUR**
Alžbeta Šporerová, Bratislava **10 EUR**

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie

ROZLÚČILI SME SA

✝ Vo veku nedožitých 82 rokov zomrela **Mária DOBRODEJOVÁ** z Ružomberka, dlhoročná členka pobočky RO PV ZPKO v Ružomberku. Posledná rozlúčka sa konala 7. mája 2020 na cintoríne v Ružomberku.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť

INZERCIA

● Malé **kníhkupectvo Svojeť** v bratislavskej Liga pasáži ponúka knihy, ktoré inde nekúpite. Historickú, vlasteneckú literatúru bez politickej korektnosti, zborníky, kalendáre a časopisy vrátane Svedectva. Otváracie hodiny v pondelok až štvrtok sú od 10.00 do 13.00 a od 13.30 do 16.30, vo štvrtok do 17.30 hod. V piatok od 9.00 do 13.00 a od 13.30 do 14.30 hod. Informácie na 0903 946 718.

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdu podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodláme aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na **číslo účtu: SK74 3100 0000 0040 0012 8109 alebo sa kontaktujte na tel. čísle 02-526 381 56.**

Darcom úprimne ďakujeme.
Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo

Upozornenie

■ Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú vzhľadom na situáciu s pandémiou koronavírusu až do odvolania zrušené.

1. 19.1.55

Milá Jeditka!

Vspomienkach na domov, ku ktorým sa moja myseľ často vracia, jevia sa mi obrazy nedávnej minulosti. Tieto obrazy z ktorých sa premietajú najkrajšie dni môjho života a vspomienky, prebudily vo mne túžbu oživiť ich.

Doba od nášho posledného videnia je dosť veľká. Obidvaja sme prešli určitým vývojom, ale v rozdielnom prostredí, ktoré má veľký vplyv. Viem, že som bol odsúdený v odpykávam si trest. Zatiaľ je to niečo cez tri roky. Keď som poprve obliekol trestenecké

1

šaty a musel zabudnúť na trochu rodinnejší svet vedel som len toľko, že pre slobu ľudskú musím tu nechať svoju mladosť. Časom som dostával iné názory. Toto môžem ďakovať jedine tomuto prostrediu. V krátkosti Ti ho opíšem.

Z Slovy 26 augusta 952 odchádzal transport vybraných ľudí. Nevieme, prečo nuka, ktorý dokonvady proti tomuto režimu nič nespravil doň zadeliti. Bolo nás 27. Niektorí vyšších dôst. úradníkov, podnikov a pár obyčajných pekejcov ako ja. Za veľkej odrazitosti našich predstavených dostali sme sa na Jachymovsko, ktoré tvorí asi 18 koncentrákov. (pretože

ústery)

2

Tu v šachtách pracuje 10-tisíc kamarátov. Jeden z tých najmenších táborov sa stal naším nerušným domovom. Tu som si odpracoval 20 mesiacov v prostredí, v ktorom sa trápili ľudia tu na dva roky. Prach, zima, hlad, duševná depresia a stále prenasledovanie dokončilo môj vývoj. Odtiaľ ako nemocného odviezli ma na Príbramsko. Tu je to niečo príznivejšie čo mi umožňuje i častejší styk a rodičmi.

Teraz pracujem na stavbe, kde robíme ústredné kúrenie. Vozia nás na Príbram. Ja na táboru je život znesiteľnejší. Tu boli moji prví trochu veselšie Vianoce. Snáď šťastne vo veľkej nádeji na návrat. Dúfam, ak Bol dá tohoto roku sa

3

uvidíme stretneme. Bude to už iný život.

Sloboda, rodinnosť a život v duchu kresťanského solidarizmu odstráni bezpráví, ktoré toľko utrpenia ľudstvu priniesol.

Na Teba som veľmi zvedavý, preto mi nemaj za zlé, že nezaťažujem Tvoj kľudný život týmto dopisom. Napíš mi o sebe a môže o svitom. Ešte Ťa prosím, nedaj sa strhnúť do víru terajšieho života.

Nezabúdaj, že tisíce kamarátov obetovalo svoj život a 10-tisíce je perzekvovaní za dobodný svet.

Nezabúdaj!

Spozdravom a stálou spomienkou na Teba a Vilinu

sestra Tvoj priateľ Laco

4